

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 20 mars 2023
(OR. en)

7587/23

COSCE 5
COPS 148
CFSP/PESC 470
COEST 216

LÄGESRAPPORT

från: Rådets generalsekretariat

till: Delegationerna

Föreg. dok. nr: 7256/23

Ärende: EU:s prioriteringar i OSSE
– Rådets slutsatser (den 20 mars 2023)

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om EU:s prioriteringar i OSSE, som godkändes av rådet vid dess 3941:a möte den 20 mars 2023.

Rådets slutsatser om EU:s prioriteringar i OSSE**Utmaningar vad gäller den europeiska säkerheten**

1. Genom att inleda och fortsätta sitt oprovocerade, oberättigade och olagliga anfallskrig mot Ukraina, med bistånd av Belarus, har Ryssland brutit mot de grundläggande normer, principer och åtaganden som den europeiska säkerheten bygger på. Dessa principer fastställs i FN-stadgan och i de grundläggande dokumenten för Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), däribland Helsingforslutakten och Parisstadgan. Även om Ryssland har försökt undergräva dessa principer i flera år, bland annat i Georgien 2008 och i Ukraina 2014, är de inte förhandlingsbara och ska inte ändras eller omtolkas. Ukrainas säkerhet är Europas säkerhet. Europeiska unionen kommer entydigt att stå vid Ukrainas och dess befolknings sida så länge det behövs.

OSSE:s roll för säkerheten i OSSE-området

2. Vid mötet i OSSE:s ministerråd i december 2022 bekräftade de deltagande staterna att OSSE fortfarande är en av väktarna av de grundläggande akter och värden som styr säkerheten i Europa, fortsätter att utgöra en unik plattform för övergripande diskussioner om säkerhet inom de tre dimensionerna och har en omfattande och unik verktygslåda för konfliktförebyggande och konfliktlösning. De grundläggande principerna och åtagandena i Helsingforslutakten och Parisstadgan kan inte värnas ordentligt förrän Rysslands anfallskrig upphör och Ukrainas suveränitet och territoriella integritet återupprättas inom landets internationellt erkända gränser.

3. EU och dess medlemsstater, som utgör nästan hälften av OSSE:s deltagande stater och står för omkring 60 % av dess ekonomiska och mänskliga resurser, är starka anhängare av OSSE. I EU:s globala strategi för utrikes- och säkerhetspolitiken¹, det gemensamma meddelandet om förstärkning av EU:s bidrag till regelbaserad multilateralism² och den strategiska kompassen³ rekommenderas att samarbetet mellan EU och OSSE stärks. EU stöder OSSE genom ett starkt engagemang för en effektiv multilateralism som är fast förankrad i respekten för rättsstatsprincipen och internationell rätt, inbegripet mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt. Effektiv multilateralism baserad på gemensamma regler och skydd av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, demokrati och rättsstatsprincipen är fortfarande det bästa sättet att bevara global fred och säkerhet.
4. Rådet lovordar de nuvarande och tidigare ordförandeskapen för OSSE för deras ansträngningar att leda organisationen under en svår period som präglas av Rysslands anfallskrig mot Ukraina, som strider mot OSSE:s grundläggande principer och sätter hinder för OSSE:s funktion. Trots denna situation har OSSE stått fast vid sina värden och fortsatt att uppnå viktiga resultat, såsom återopandet av Moskvamekanismen, anordnandet av Warszawakonferensen om den mänskliga dimensionen 2022, lanseringen av stödprogrammet för Ukraina och många andra projekt. Rådet erkänner och stöder vidare de insatser som görs av OSSE, dess sekretariat och generalsekreterare, fältuppdrag och självständiga institutioner (Kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR), Högkommissarien för nationella minoriteter (HCNM) och representanten för mediefrihet (RFoM)) samt OSSE:s parlamentariska församling, och välkomnar det arbete som utförs av OSSE:s utbildningsinstitut för gränsförvaltningspersonal i Dushanbe och OSSE-akademin i Bishkek.

¹ https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/eugs_review_web_0.pdf

² https://eeas.europa.eu/sites/default/files/en_strategy_on_strengthening_the_eus_contribution_to_rules-based_multilateralism.pdf

³ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7371-2022-INIT/sv/pdf>

5. Rådet beklagar att OSSE:s särskilda övervakningsuppdrag i Ukraina, uppdraget för projektsamordnaren i Ukraina och OSSE:s övervakningsuppdrag vid de ryska gränsstationerna i Gukovo och Donetsk behövde avslutas på grund av Rysslands vägran att ansluta sig till konsensus om förlängningen av deras mandat. Rådet upprepar EU:s kraftfulla uppmaning till Ryssland att omedelbart och ovillkorligt frige de tre olagligt frihetsberövade OSSE-anställda vid övervakningsuppdraget i Ukraina och återlämna OSSE-uppdragets bepannade fordon till sina rättmätiga ägare.
6. Rådet beklagar djupt att mandatet för OSSE:s uppdrag i Moldavien, på grund av hinder orsakade av Ryssland, endast kan förlängas med sex månader i stället för den normala ettårsperiod som OSSE:s deltagande stater beslutade om vid mötet i ministerrådet i Bryssel 2006. Det begär att uppdragets mandat förlängs till att omfatta den normala perioden.
7. Rådet uppmanar alla deltagande OSSE-stater att säkerställa att OSSE:s budget antas i tid och omfattar tillräckliga resurser, med hänsyn tagen till de ökande kostnaderna för organisationen, särskilt mot bakgrund av den höga inflationen, för att OSSE ska kunna fungera effektivt inom samtliga tre dimensioner. Det är mycket viktigt att de självständiga institutionerna, sekretariatet och fältuppdragen alla får tillräcklig finansiering för att kunna fullgöra sina respektive mandat. I avsaknad av ett lämpligt beslut lovordar rådet de stater som bidrar med medel utanför budgeten i syfte att bevara OSSE:s förmåga att agera. Processen för godkännande av OSSE:s budget har varit blockerad i över ett år, vilket allvarligt har hämmat OSSE:s och dess institutioners operativa förmåga.
8. Rådet beklagar djupt att OSSE:s ministerråd, på grund av Rysslands obstruerande hållning hittills, inte har kunnat nå konsensus om ordförandeskapet för 2024.

9. Rådet välkomnar OSSE:s fortsatta stöd till Ukraina och inrättandet av OSSE:s stödprogram för Ukraina i syfte att stärka motståndskraften hos ukrainska institutioner och civilsamhällesorganisationer. EU och dess medlemsstater bidrar i stor utsträckning till detta initiativ utanför budgeten. Rådet välkomnar också återopandet av Moskramekanismen två gånger under 2022 på grund av kränkningar av internationell humanitär rätt och människorättslagstiftning, krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten som begåtts i samband med Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Resultaten av de två uppdragsrapporterna inom ramen för Moskramekanismen samt ODIHR:s rapporter utgör ett viktigt bidrag till insamlingen och analysen av fakta med avsikten att lägga fram dem för mekanismer för ansvarsutkrävande som har, eller i framtiden kan få, befogenhet att utöva rättskipning.

EU:s prioriteringar i OSSE

10. Rådet är fast beslutet att skydda OSSE:s ställning som en av pelarna i den europeiska säkerhetsordningen och se till att Helsingforslutakten, Parisstadgan och andra av OSSE:s grundläggande principer och åtaganden följs. EU kommer att fortsätta att stödja den verksamhet som OSSE:s sekretariat, institutioner och fältinsatser genomför i hela OSSE-området. Samtidigt kommer EU att aktivt bidra till genomförandet av OSSE:s principer och åtaganden inom samtliga tre dimensioner, inbegripet OSSE:s roll när det gäller tidig varning, konfliktförebyggande och konfliktlösning, återupprättande av fred och säkerhet, återuppbyggnad efter konflikter, främjande av samarbete samt agendan för kvinnor, fred och säkerhet. I detta syfte kommer EU att göra följande:
11. ***Fortsätta ansträngningarna för att återupprätta OSSE:s roll för säkerheten:***
- Fortsätta att främja stöd för den regelbaserade världsordningen på grundval av FN-stadgan och Helsingforsdecretet, mot bakgrund av Ryska federationens ständiga kränkningar av internationell rätt och OSSE:s principer och åtaganden. Vi beklagar att Ryska federationens ständiga kränkningar av OSSE:s åtaganden och regler försvårar organisationens ordinarie arbete.

- Säkerställa att Rysslands krig mot Ukraina förblir i fokus för OSSE:s arbete så länge Ryssland fortsätter sin aggression, som utgör ett direkt angrepp på den europeiska säkerhetsordningen och därmed undergräver den europeiska och globala säkerheten och stabiliteten.

12. ***Stödja och stärka OSSE:s kapacitet och fältverksamhet i hela OSSE-området:***

- Fortsätta att utnyttja alla OSSE:s verktyg för att hantera Rysslands angrepp mot andra stater som deltar i OSSE.
- Mot bakgrund av Rysslands upptrappade anfallskrig mot Ukraina, stödja OSSE när det gäller att bidra till insatserna för att säkerställa fullständigt ansvarsutkrävande för grova kränkningar av internationell rätt, krigsförbrytelser och grymheter samt kränkningar av de mänskliga rättigheterna.
- Säkerställa stöd till Ukraina genom det arbete som utförs av OSSE:s sekretariat, bland annat genom stödprogrammet för Ukraina, och av de självständiga institutionerna.
- Fortsätta att stödja OSSE:s roll i hanteringen av utdragna konflikter i Sydkaukasien och Republiken Moldavien i syfte att nå hållbara politiska lösningar, i linje med internationell rätt och OSSE:s principer och åtaganden. OSSE måste även i fortsättningen kunna erbjuda stöd till alla deltagande stater som behöver det.
- Inrikta insatser på att säkerställa kontinuiteten i OSSE:s uppdrag och deras mandat, inbegripet förlängningen av OSSE:s uppdrag i Republiken Moldavien efter juni 2023, med tanke på dessa uppdrags avgörande roll i nedtrappningen av konflikter samt för kapacitetsuppbyggnadsåtgärder och personalutbildning.
- Arbeta för att bevara OSSE:s roll som plattform för dialog om fred och säkerhet, på grundval av OSSE:s principer och åtaganden, och samarbeta med länder i hela regionen om OSSE:s framtida bidrag till regional säkerhet.

- Fortsätta att främja OSSE:s engagemang i västra Balkan och det östra grannskapet, i tillämpliga fall i linje med de respektive utvidgningsprioriteringarna, genom OSSE:s fältuppdrag i regionen och det arbete som utförs av OSSE:s sekretariat och institutioner, inbegripet när det gäller rättsstatsprincipen, uppföljningen av ODIHR:s rekommendationer från valövervakning, yttrandefrihet, mediefrihet, religions- och trosfrihet samt kampen mot korruption och organiserad brottslighet.
- Verka för synergieffekter med OSSE:s engagemang i Centralasien och uppmuntra ett sådant engagemang, med fokus på regional säkerhet och motståndskraft, förebyggande och motverkande av gränsöverskridande hot, främjande av kvinnors och flickors egenmakt, hantering av klimatförändringar och cybersäkerhetsfrågor samt frågor som rör de olika sektorerna för hållbar konnektivitet, i enlighet med Global Gateway-strategin.
- Fortsätta att samarbeta med OSSE:s samarbetspartner i Medelhavsområdet och Asien, eftersom säkerheten i OSSE-regionen är oskiljaktigt förbunden med grannländernas säkerhet och kan stärkas genom dialog och samarbete inom den militärpolitiska, ekonomiska och miljömässiga dimensionen, liksom den mänskliga dimensionen, för att gemensamt ta itu med säkerhetsutmaningar.

13. ***Säkerställa genomförandet av alla OSSE:s principer och åtaganden i samtliga tre dimensioner:***

- Främja politisk vilja och god tro i genomförandet av OSSE:s heltäckande verktygslåda i alla skeden av konfliktcykeln och i samtliga tre dimensioner. Särskild uppmärksamhet kommer att ägnas åt genomförandet av agendan för kvinnor, fred och säkerhet och åt bekämpande av människohandel.
- Främja ett fullständigt genomförande av åtaganden och skyldigheter på det militärpolitiska området. EU kommer också att ha ett nära samarbete med OSSE för att ta itu med gränsöverskridande säkerhetshot och säkerhetsutmaningar.

- Fullt ut utnyttja den ekonomiska och miljömässiga dimensionen som ett förtroendeskapande verktyg och som ett viktigt instrument för att stärka god samhällsstyrning och befolkningens välbefinnande.
- Fortsätta att stödja det viktiga arbete som OSSE utför för att hantera kopplingen mellan miljöförstöring, klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald och dess inverkan på säkerheten som en riskmultiplikator, bland annat genom att stödja de deltagande staterna vid genomförandet av relevanta ministerrådsbeslut, särskilt det banbrytande Stockholmsbeslutet nr 3/21 från 2021 om stärkt samarbete för att ta itu med de utmaningar som klimatförändringarna orsakar.
- Lyfta fram den mänskliga dimensionens centrala betydelse för det operativa genomförandet av OSSE:s breda säkerhetsbegrepp, och uppmana alla deltagande stater att fullt ut genomföra alla förpliktelser i fråga om den mänskliga dimensionen, i full överensstämmelse med människorättslagstiftningen, och uppmana till en förstärkning av de demokratiska institutionerna, rättsstatsprincipen, jämställdheten och egenmakten för alla kvinnor och flickor samt respekten för och skyddet och förverkligandet av alla mänskliga rättigheter, även för personer som tillhör nationella minoriteter.
- Fortsätta att uppmana till ett tvärdimensionellt samarbete i dessa frågor. Särskild uppmärksamhet kommer att ägnas åt genomförandet av agendan för kvinnor, fred och säkerhet, samarbetet med det civila samhället, främjandet av yttrandefrihet, både online och offline, mediefrihet och journalisters säkerhet, bekämpningen av människohandel samt förebyggandet och hanteringen av konfliktrelaterat sexuellt våld. EU kommer att främja ungdomars deltagande i OSSE:s verksamheter och processer.
- Fördjupa samarbetet i fråga om cybersäkerhet/IKT-säkerhet i den informella arbetsgrupp som inrättades genom beslut nr 1039 av OSSE:s ständiga råd, särskilt genom ett ökat EU-engagemang för förtroendeskapande åtgärder.

- Fortsätta att stödja det regelbundna anordnandet av evenemang inom ramen för den mänskliga dimensionen, inbegripet möten om genomförandet av den mänskliga dimensionen, som de viktigaste plattformarna för att diskutera situationen för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna i OSSE-området och för att bedöma genomförandet av förpliktelserna i fråga om den mänskliga dimensionen tillsammans med företrädare för det civila samhället.

14. *Förbättra OSSE:s effektivitet:*

- Stödja en väl fungerande organisation och reflektera över olika sätt att motverka obstruktion och missbruk av konsensusregeln.
- Fortsätta att använda sådana format som högnivådialogen mellan EU och OSSE och arbetsmöten för att effektivisera samarbetet och finna ytterligare synergier, särskilt på fältet.
- Fortsätta att stödja mandaten för och det arbete som utförs av sekretariatet och fältuppdragen inom den ekonomiska och miljömässiga dimensionen.
- Fortsätta att stödja mandaten för och det arbete som utförs av de självständiga institutionerna (ODIHR, HCNM och RFoM) och fältuppdragen när det gäller att stödja de deltagande staternas genomförande av OSSE:s åtaganden, såsom OSSE:s/ODIHR:s omfattande valrelaterade verksamhet, genom utbyte av god praxis. I syfte att bidra till tidig varning och säkerställa effektiva förebyggande åtgärder och hållbara lösningar på konflikter kommer EU också att fortsätta att stödja OSSE:s/ODIHR:s mandat att bistå de deltagande staterna när det gäller deras skyldigheter i fråga om mänskliga rättigheter, jämställdhetsåtaganden och främjande av tolerans och icke-diskriminering.
- Fortsätta att uppmärksamma HCNM:s mandat, särskilt när det gäller att tillhandahålla tidig varning och eftersträva tidiga åtgärder i samband med spänningar som rör personer som tillhör nationella minoriteter.

- Fortsätta att stödja RFoM:s mandat när det gäller att övervaka medieutvecklingen som en del av ett system för tidig varning och hjälpa de deltagande staterna att uppfylla sina förpliktelser i fråga om yttrandefrihet och fria medier, både online och offline. Detta inbegriper insatser för att garantera journalisters säkerhet.
15. Rådet upprepar EU:s åtagande att samarbeta med OSSE som en övergripande och inkluderande plattform för politisk dialog och policydialog om europeisk, euroatlantisk och eurasisk säkerhet och för förtroendeuppbyggnad genom återupprättande av säkerheten och respekten för OSSE:s gemensamma principer och åtaganden. Rådet bekräftar EU:s åtagande att fortsätta att stödja OSSE politiskt och ekonomiskt. Samarbetet och dialogen mellan EU och OSSE kommer att fortsätta på alla tänkbara områden och nivåer.
-